

Datum
15 mei 2007

Kenmerk
2007-0000123661

Onderdeel
CZW/CB

Inlichtingen
Mr. drs. D.C.J. van
Driel/ Mr. J.H. Klok
T 070 426 8874/8194
F 070 426 7634

Blad
1 van 3

Aantal bijlagen
0

Bezoekadres
Herengracht 17
2511 EG Den Haag

Postadres
Postbus 20011
2500 EA Den Haag

Internetadres
www.minbzk.nl

Aan Burgemeester en wethouders van alle gemeenten,
cc. de hoofden burgerzaken van alle gemeenten, de
Vereniging van Nederlandse Gemeenten, de
Nederlandse Vereniging voor Burgerzaken en de
Kiesraad

Onderwerp Stemmen door personen die beschikken over een
briefadres

Doelstelling het geven van informatie

Juridische grondslag

**Relaties met andere
circulaires** Geen

Ingangsdatum Terstond

Geldig tot n.v.t.

Circulaire

24 MEI 2007

Datum
15 mei 2007

Kenmerk
2007-0000123681

Blad
2 van 3

De vaste Kamercommissie voor Binnenlandse Zaken heeft naar aanleiding van vragen van burgers mij verzocht na te gaan of verpleeghuispatiënten die met een briefadres in de GBA staan ingeschreven in hun werkelijke woonplaats kunnen stemmen. Ik heb het wettelijke kader rond briefadreshouders onderzocht en ben tot de conclusie gekomen dat dit mogelijk is maar dat de implementatie hiervan bij vele gemeenten tot problemen leidt. Ik heb vervolgens overleg gevoerd met de Commissie Kiesrecht van de Nederlandse Vereniging voor Burgerzaken. Ik verzoek u de uit de wetgeving voortvloeiende voorziening, indien hierin nog niet is voorzien, in de praktijk mogelijk te maken. Een praktische oplossing door uw gemeente lijkt mij in deze kwestie daarbij eerder aangewezen dan aanvullende regelgeving. Ten behoeve van die praktische oplossing wijs ik u in deze circulaire op een aantal zaken waarmee in deze kwestie rekening moet worden gehouden.

Volgens artikel J 7 Kieswet (jo. artikel 4 Tijdelijk Experimentenbesluit Kiezen op Afstand) ontvangen kiezers hun oproepingskaart/stempas van de gemeente waar zij op de dag van de kandidaatstelling als kiezer staan geregistreerd.

De kiesgerechtigdheid wordt door burgemeester en wethouders geregistreerd op grond van ingezetenschap (D 1 Kieswet). Zogenaemde briefadreshouders worden daarbij volgens artikel B 4, tweede lid, van de Kieswet geacht ingezetenen te zijn van de gemeente waar zij hun (brief)adres houden. De gemeentelijke basisadministratie is in die zin leidend voor de kiesgerechtigdheid. Personen die met een briefadres in de gemeentelijke basisadministratie zijn ingeschreven, ontvangen derhalve voor de stemming in die gemeente een oproepingskaart of stempas. Om toch in de gemeente waar betrokkene werkelijke woonplaats houdt te kunnen stemmen, kan bij landelijke verkiezingen een kiezerspas worden aangevraagd. Bij provinciale verkiezingen geldt dit ook voorzover het een andere gemeente binnen dezelfde provincie betreft. Bij lokale verkiezingen kan alleen persoonlijk of via volmacht worden gestemd in de gemeente waar hij zijn briefadres houdt.

De Kieswet biedt echter een mogelijke uitzondering. Volgens het tweede lid van artikel B 4 Kieswet kan het rechtsvermoeden, dat degene die met een adres als ingezetene in de gemeentelijke basisadministratie is ingeschreven in die gemeente werkelijke woonplaats heeft, worden weerlegd. Indien dus wordt bewezen dat een briefadreshouder in een andere gemeente werkelijke woonplaats heeft dan waar hij met een briefadres is ingeschreven, dan zal hij daar het actief en passief kiesrecht moeten kunnen uitoefenen.

Verwacht mag worden dat dit bewijs van het tegendeel wordt geleverd bij de gemeente waar de aanvrager zijn werkelijke woonplaats heeft. Actie van de aanvrager is dus geboden. Overlegging daarbij van een verklaring van het hoofd van de inrichting, waarbij betrokkene tevens van zijn identiteit moet blijken, kan mijns inziens als bewijs van het tegendeel worden aanvaard.

Datum
15 mei 2007

Kenmerk
2007-0000123681

Blad
3 van 3

Om dubbele registratie te voorkomen, zal betrokkene bij bewijs van het tegendeel dienen te worden geschrapt uit het kiezersregister van de gemeente waar hij zijn briefadres houdt en moeten worden ingeschreven in het kiezersregister waar hij werkelijke woonplaats houdt. De gemeente waar de aanvrager het bewijs van het tegendeel levert, dient de andere gemeente hiervan in kennis te stellen, zodat deze de aanvrager uit het kiesregister kan verwijderen.

De meest praktische manier om dit vorm te geven is om de kiezer (zonder deze in de GBA van uw gemeente in te schrijven) een oproepingskaart of stempas te sturen. De gemeente waar de kiezer zijn briefadres houdt, dient vervolgens er voor zorg te dragen dat aan deze kiezer juist géén oproepingskaart of stempas wordt verstrekt. Omdat in de meeste gevallen wel een oplossing (volmacht of kiezerspas) mogelijk is, stel ik voor dat u verzoeker mededeelt dat voor elke verkiezing een afzonderlijk verzoek moet worden ingediend. Overigens staat het betrokken gemeenten vrij een andere praktische oplossing te kiezen zolang deze het wettelijke kader respecteert.

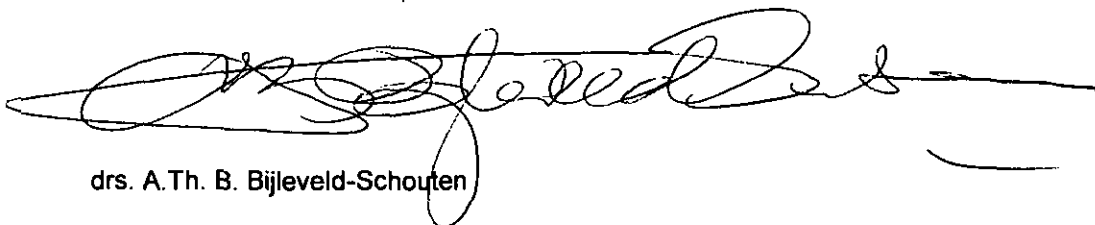
Een registratie van kiesgerechtigdheid, buiten de vermelding van betrokkene in de gemeentelijke basisadministratie persoonsgegevens (GBA), is niet in strijd met het voor de afnemers van de GBA per 1 april 2007 verplicht gestelde gebruik van die gegevens. Artikel 3b, lid 2, onder c, van de Wet gemeentelijke basisadministratie persoonsgegevens maakt uitzondering hierop mogelijk als dit bij wettelijk voorschrift (in casu de Kieswet) is bepaald.

Kiesgerechtigden met een briefadres zijn veelal personen in verpleeghuizen, psychiatrische instellingen, Blijf van m'n lijf-huizen, penitentiaire instellingen of personen zonder vaste woon- of verblijfplaats. De voorziening als hierboven beschreven zal met name voor personen in verpleeghuizen aantrekkelijk kunnen zijn, omdat een stembureau nog wel eens in een verpleeghuis is gevestigd.

Voor zover ik heb kunnen nagaan, komen verzoeken van briefadreshouders tot aanpassing van het kiezersregister in de gemeentelijke praktijk zelden voor. Waar dit wel het geval is (met name bij lokale verkiezingen), verzoek ik u om in deze mogelijkheid te voorzien.

Ik ga ervan uit dat ik u hiermee voldoende heb geïnformeerd.

DE STAATSSECRETARIS VAN BINNENLANDSE ZAKEN EN
KONINKRIJKSRELATIES,

drs. A.Th. B. Bijleveld-Schouten

